

Hodnotenie Rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026

Prezentácia Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

26. januára 2024

Ján Tóth

- **Rozpočet zhoršuje dlhodobú udržateľnosť**
- **Nebol zostavený v súlade s výdavkovými limitmi**
- **Chýbajú mu tak trvalé opatrenia, ktoré by znížili deficit z očakávaných 5,7% HDP na 5,2% HDP v tomto roku**
- **Kvôli nárastu daňovo-odvodového zaťaženia sa zužuje priestor pre budúcu príjmovú konsolidáciu**

Ústava SR, čl. 55a:

- *„Slovenská republika chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia, ktoré sa zakladá na transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov. Na podporu cieľov podľa predchádzajúcej vety ústavný zákon upravuje pravidlá rozpočtovej zodpovednosti, pravidlá rozpočtovej transparentnosti a pôsobnosť Rady pre rozpočtovú zodpovednosť.“*

Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti:

- *„S cieľom dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť hospodárenia Slovenskej republiky, posilniť transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov a v snahe podporiť dlhodobú konkurencieschopnosť Slovenskej republiky s prihliadnutím na požiadavku ekonomickej a sociálnej spravodlivosti a solidarity medzi súčasnými a budúcimi generáciami“* vznikla v roku 2012 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) ako nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky.

Úlohou RRZ je poskytovať verejnosti odborné, komplexné a politicky neovplyvnené informácie o vývoji verejných financií.

Ako RRZ posudzuje rozpočet

- Najmä cez kritériá limitu výdavkov a dopadu na dlhodobú udržateľnosť
- Posúdenie rozpočtovej politiky:
 - odhad bilancie rozpočtu pre aktuálny rok
 - aktualizovaný [rozpočtový semafor](#)
 - fiškálny odhad pre každý rok podľa odhadu makroekonomického vývoja
 - „RRZ scenár“ – pravdepodobný vývoj verejných financií za predpokladu, že žiadne dodatočné opatrenia nebudú prijaté.
- RRZ scenár je následne porovnávaný so scenárom bez zmeny politik (tzv. NPC scenár).
- Porovnaním dostaneme konsolidačné úsilie vlády a dopad na dlhodobú udržateľnosť.

Rozpočet a výdavkové limity

Rozpočet nezahrňa výdavkové limity

- Podľa RRZ v súčasnosti platia limity schválené NR SR dňa 1. februára 2023, až kým NR SR neschváli nové.
- RRZ 15. decembra 2023 predložila do NR SR limity verejných výdavkov na roky 2024 až 2027
 - na základe stavu legislatívy na začiatku funkčného obdobia novej vlády
 - férovo zohľadňujú zdedený stav legislatívy ku dňu schváleného programového vyhlásenia vlády
- Doteraz neprišlo k ich prerokovaniu a schváleniu NR SR.
- Nesúlads rozpočtu s limitmi môže znamenať porušenie čl. 55a Ústavy SR, v ktorej sa Slovenská republika zaväzuje chrániť dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia

Rozpočet nie je v súlade s výdavkovými limitmi

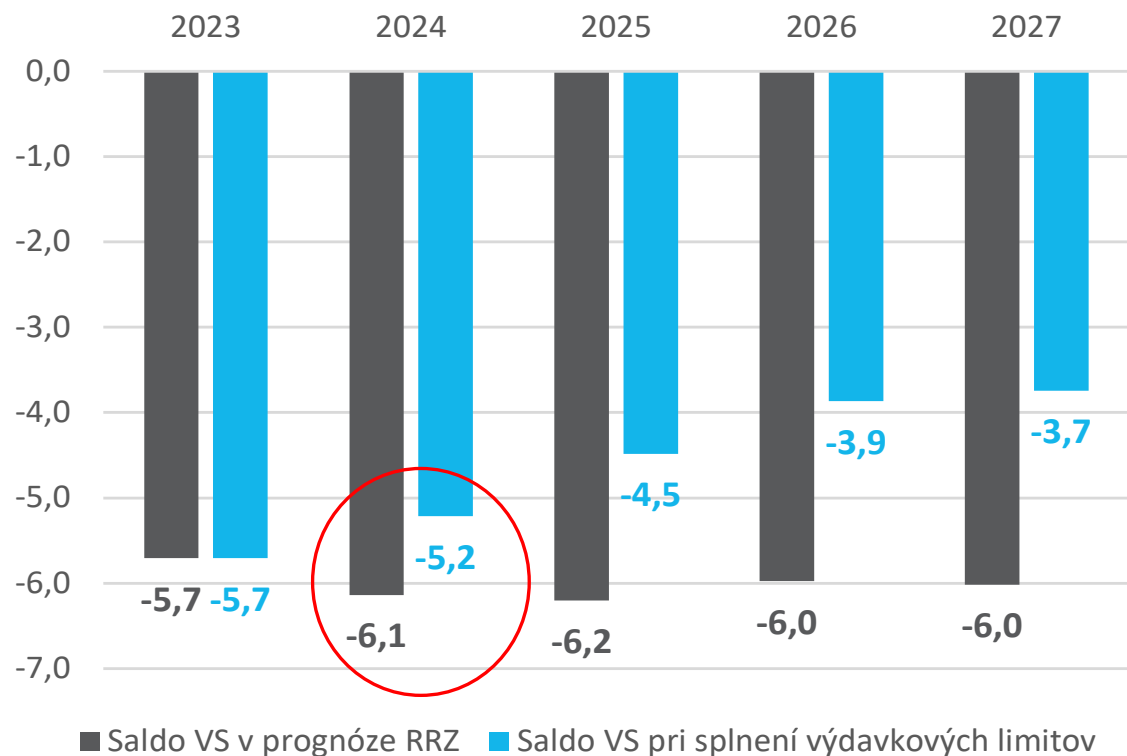
- Pre porovnateľnosť so schváleným rozpočtom Rada pripravila **predbežný aktualizovaný výpočet, ako by vyzerali limity verejných výdavkov po zohľadnení všetkých legislatívnych zmien prijatých v NR SR v decembri 2023** (ak by bola o to požiadaná vládou).
- **Schválený rozpočet verejnej správy prekračuje predbežné výdavkové limity o 1,7 mld. eur v roku 2024** a následne o 2,2 mld. eur v roku 2025 a 2 mld. eur v roku 2026
- V rozpočte pre 2024 však vidíme nadhodnotenie na strane výdavkov ŠR
 - **Podľa nášho odhadu** by postačilo **1,2 mld. eur** opatrení na zosúladenie s limitmi
 - z toho **veľká časť by bola odstránená** napr. zrušením výdavkovej rezervy (na novú legislatívu) a **zosúladením nárastu nových príjmov s novými výdavkami** (nové trvalé výdavkové prísluby limitovať len počas dočasného nárastu príjmov, alebo financovanie trvalých výdavkov zabezpečiť trvalými príjmami)

Rozpočet tak zhoršuje dlhodobú udržateľnosť ❌

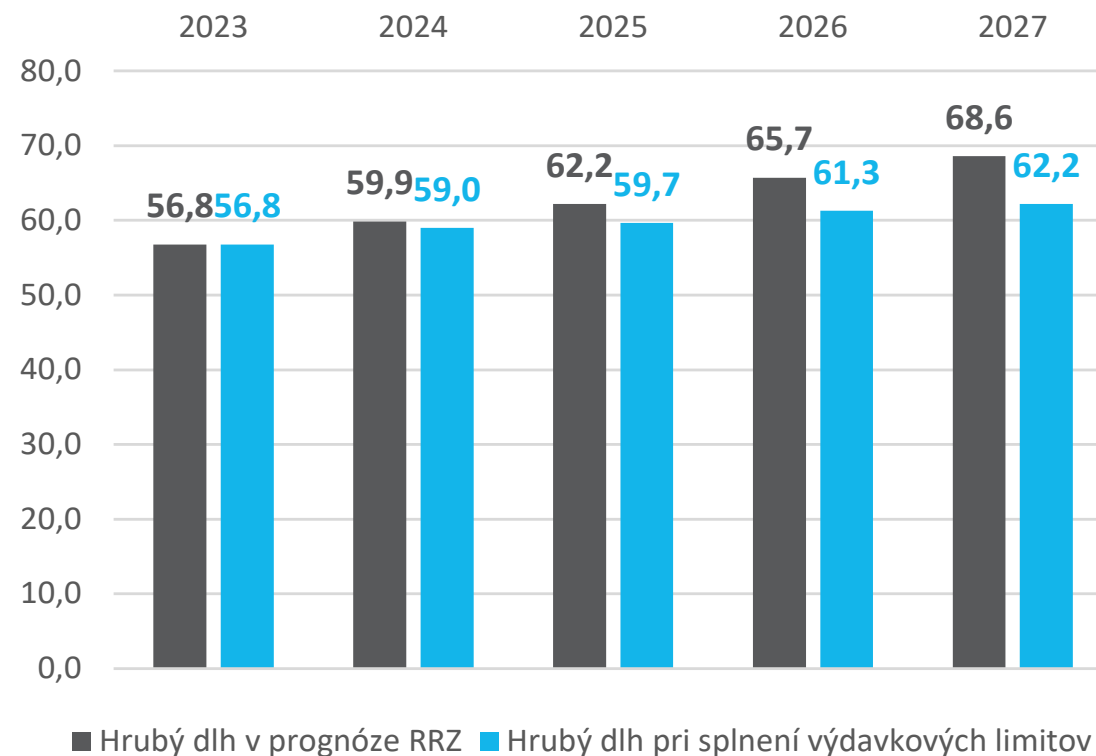
- **Výdavkové limity** majú zabezpečiť trvalé **zlepšovanie** tempom 0,5% HDP ročne
- **Aj podľa MF SR**, rozpočet **nezlepšuje** dlhodobú udržateľnosť
- **Podľa odhadov RRZ**, rozpočet **zhoršuje** udržateľnosť o 0,2% HDP, samotný príspevok vlády je až 0,5% HDP (RRZ predpokladá konsolidáciu na úrovni samospráv)

Scenár výdavkových limitov – pokles deficitu pod 4 % HDP do roku 2026

Saldo hospodárenia VS (v % HDP)

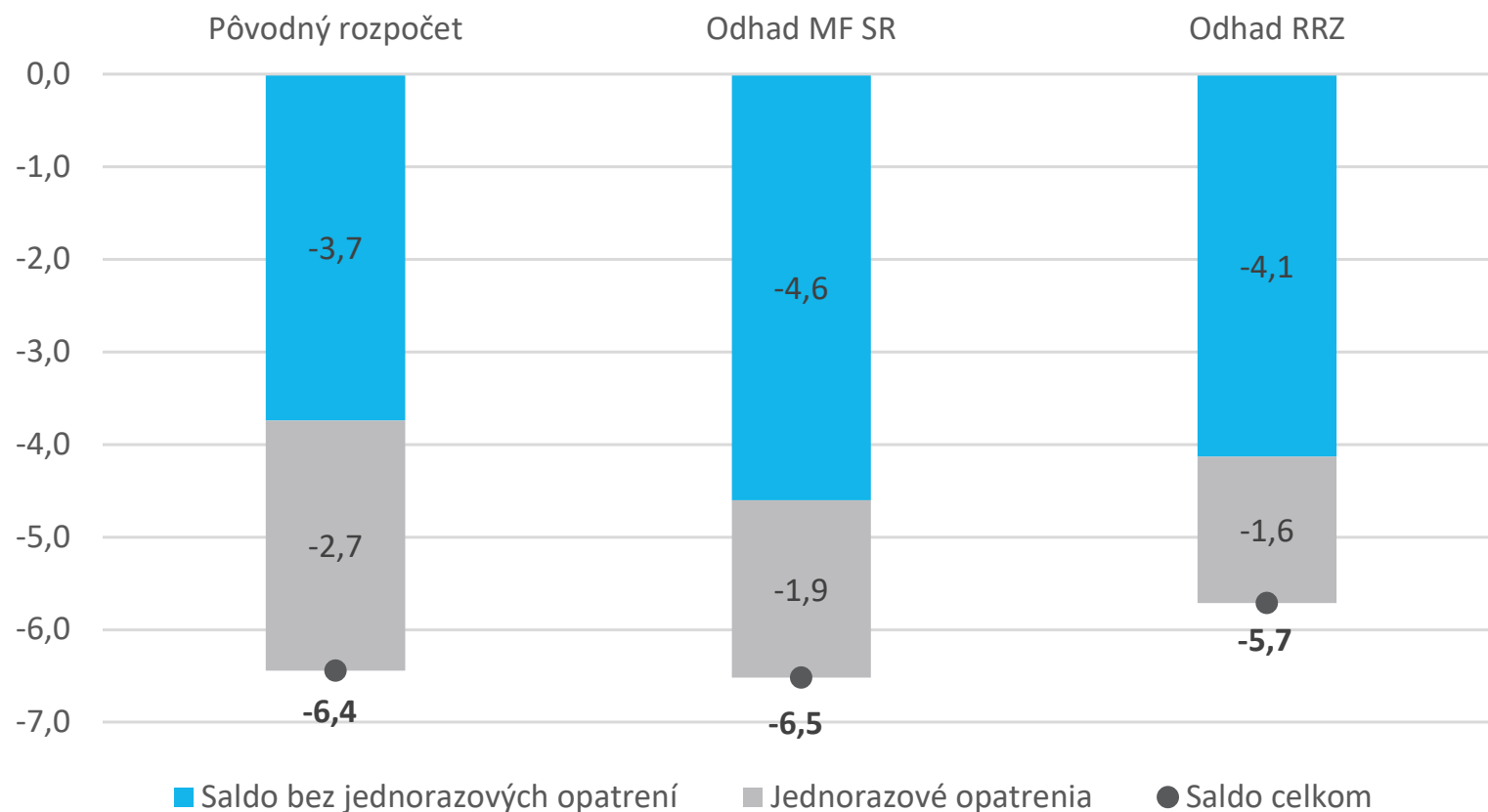
Hrubý dlh VS (v % HDP)

Vplyv rozpočtu na verejné financie

Deficit v roku 2023 nižší ako predpokladá rozpočet

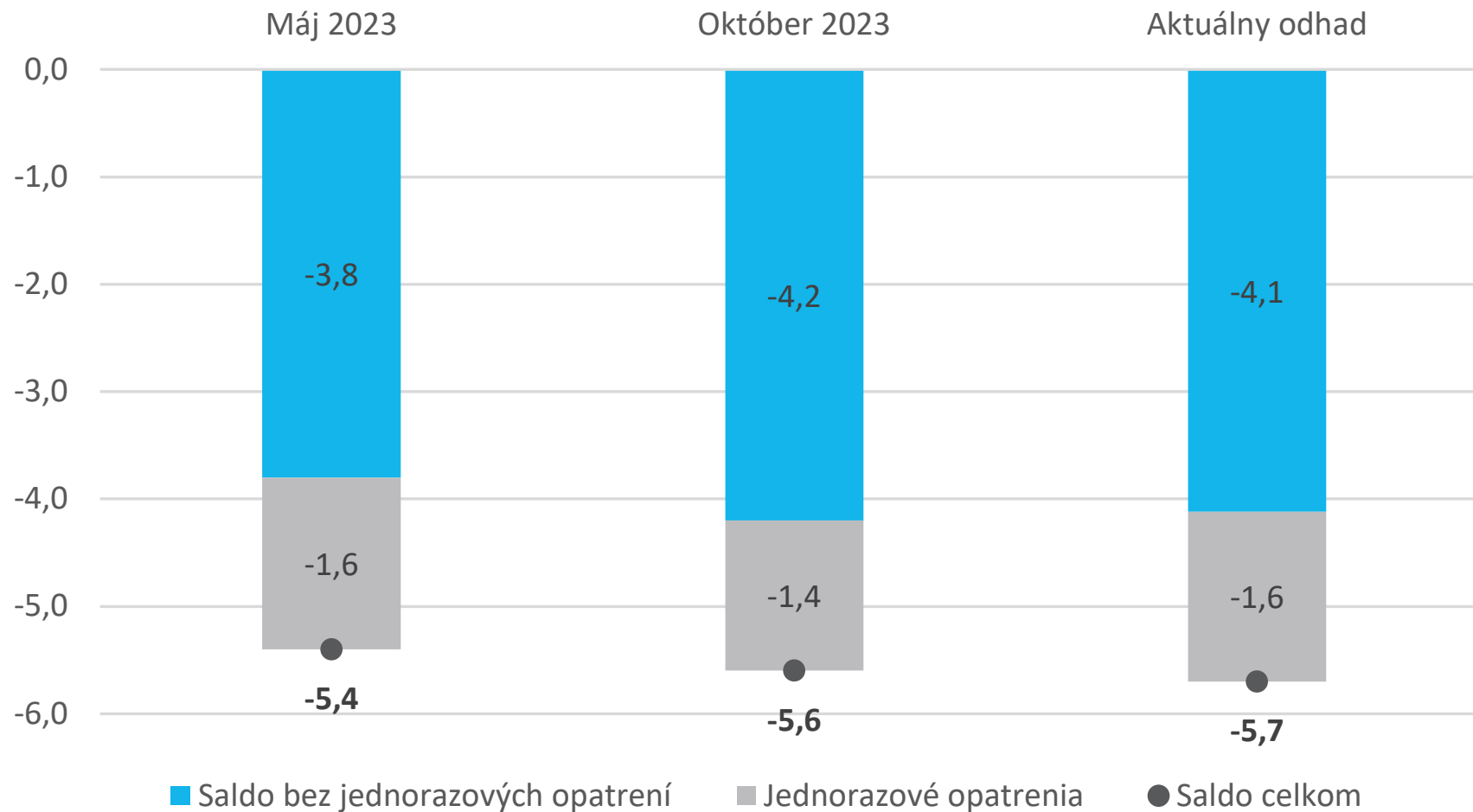
Saldo hospodárenia VS v roku 2023 (v % HDP)

- Deficit môže dosiahnuť **5,7 % HDP**, čo voči aktuálnemu odhadu vlády predstavuje lepšiu východiskovú pozíciu až o **0,8 % HDP**
- Pozitívna odchýlka:
 - Zohľadnenie EÚ refundácií pre energokompensácie v plnej výške
 - Nižšie čerpanie kapitálových výdavkov (obrana)

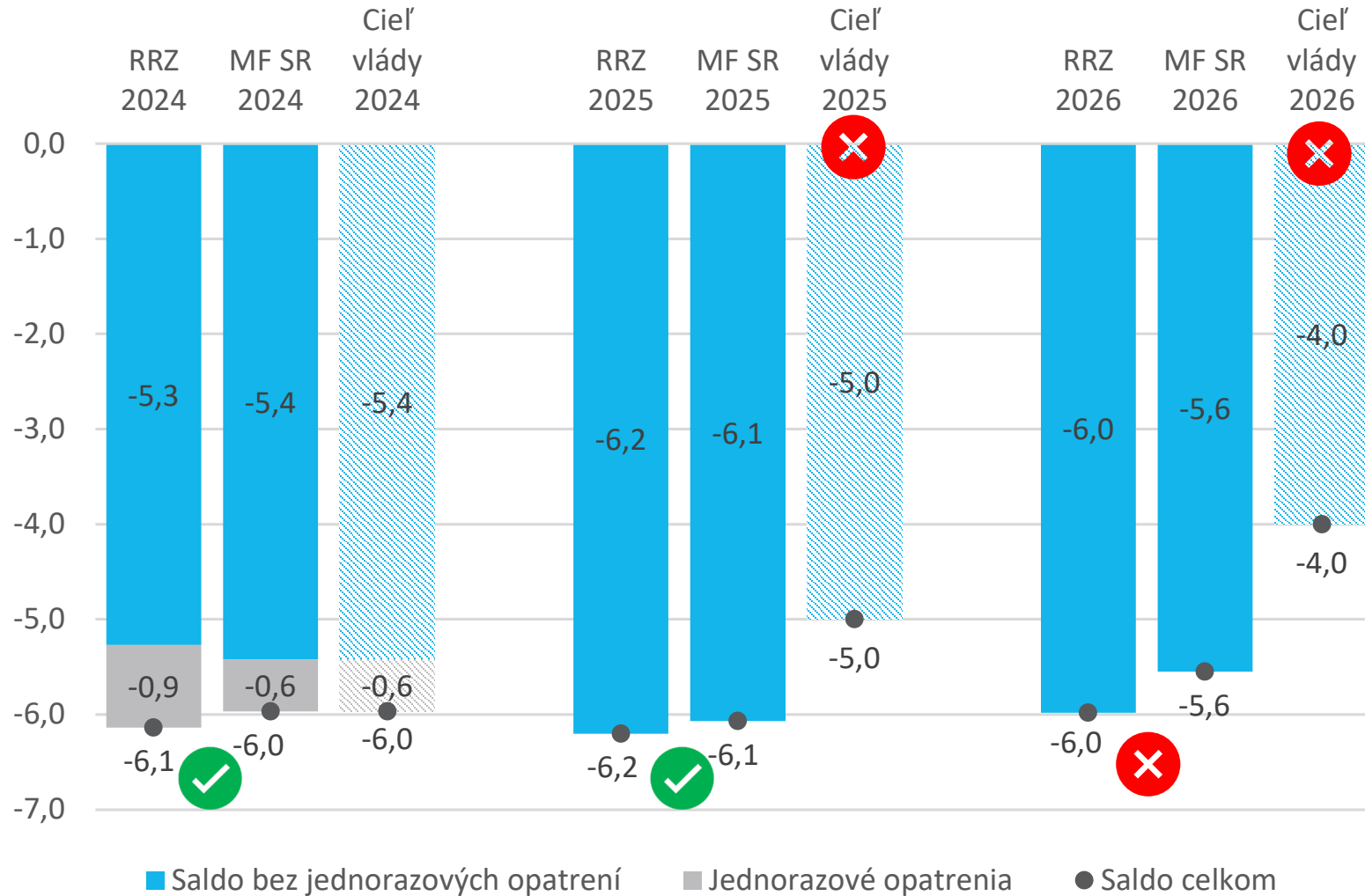
Ale štruktúra deficitu sa zhoršovala (nárast trvalého salda)

- Vývoj prognóz RRZ pre saldo hospodárenia VS v roku 2023 (v % HDP, podľa vlád)

Strednodobý výhľad 2024-2026

- Strednodobý výhľad pre saldo hospodárenia VS (v % HDP)

Odhady vývoja vs. rozpočet

Porovnanie očakávaného salda a dlhu v RVS s odhadom RRZ

(v % HDP)	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo v RVS 2024-2026 (ciele vlády)	-4,9	-6,4	-6,0	-5,0	-4,0
Hrubý dlh v RVS 2026-2026 (ciele vlády)	59,8	59,0	58,3	59,6	61,4
1. Saldo rozpočtu VS 2024-2026	-2,0	-6,5	-6,0	-6,1	-5,6
2. Saldo rozpočtu podľa odhadu RRZ	-2,0	-5,7	-6,1	-6,2	-6,0
rozdiel (2-1)	0,0	0,8	-0,1	-0,1	-0,4
3. Hrubý dlh rozpočtu VS 2024-2026	57,8	56,8	58,3	60,9	64,3
4. Hrubý dlh rozpočtu podľa odhadu RRZ	57,8	56,8	59,9	62,2	65,7
rozdiel (4-3)	0,0	0,0	1,6	1,3	1,4
<i>p.m. Horný limit dlhu v ústavnom zákone</i>	55,0	54,0	53,0	52,0	51,0

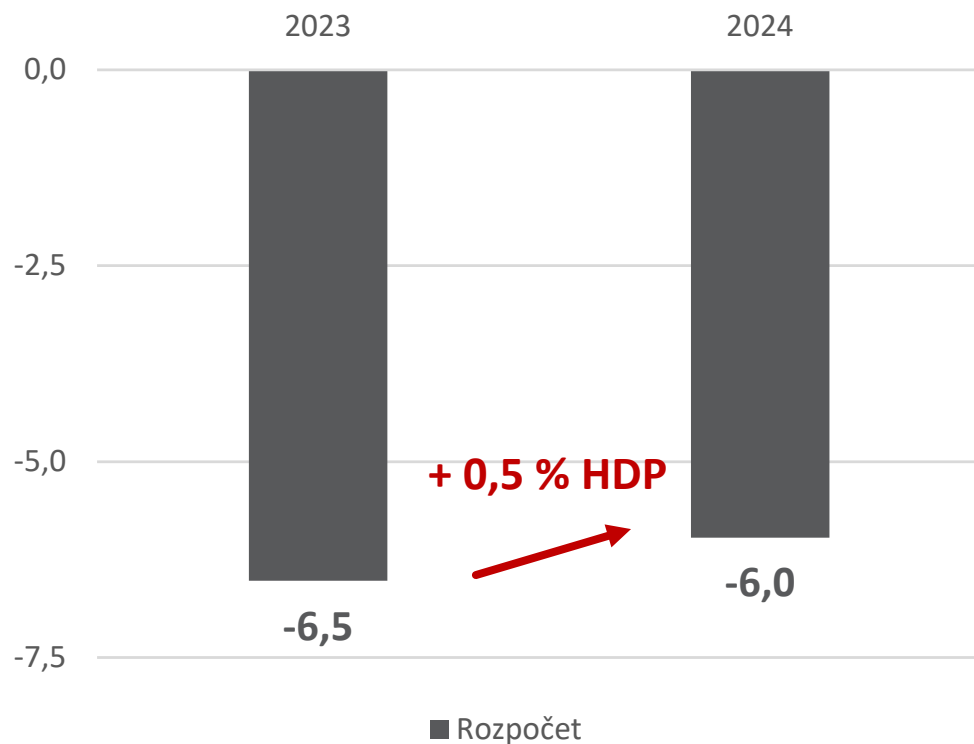
Zdroj: MF SR, RRZ

- Samotná úroveň deficitu pre roky 2024 -2025 nie je veľmi rozdielna.
- Rozpočet v roku 2026 (odchýlka 0,4% HDP) a samotné rozpočtové ciele **nie sú bez dodatočných opatrení realistické.**
- Vývoj dlhu nepriaznivejší.

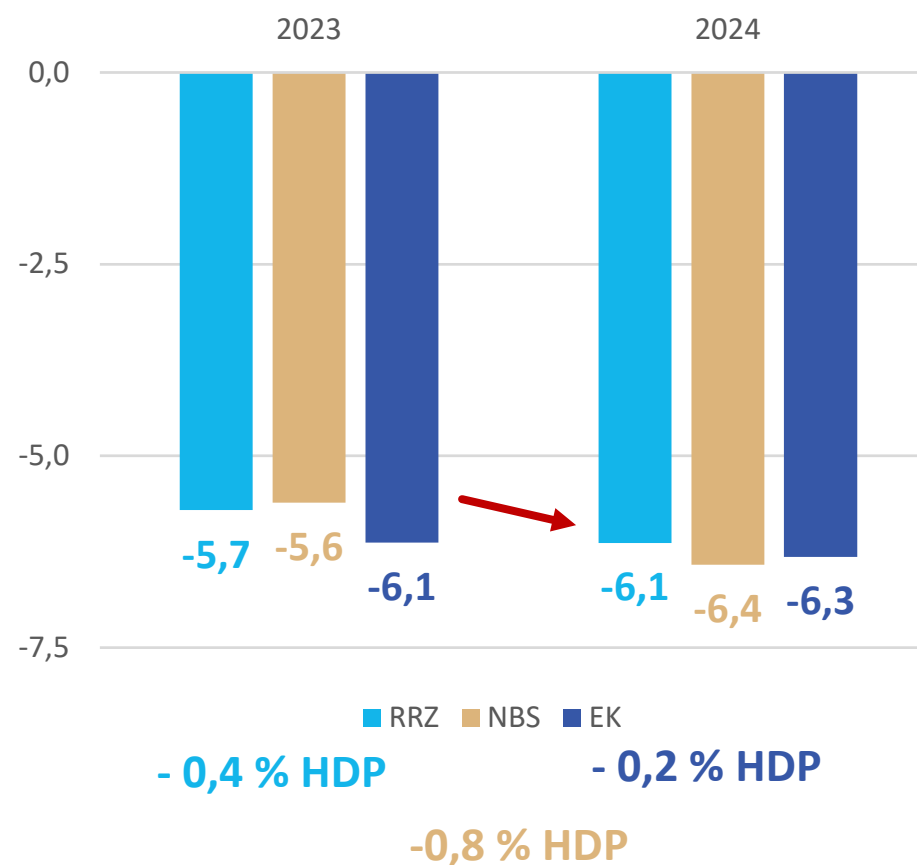
Cielené zníženie deficitu v roku 2024 nie je realistické

- Prognózy nezávislých inštitúcií predpokladajú nárast deficitu

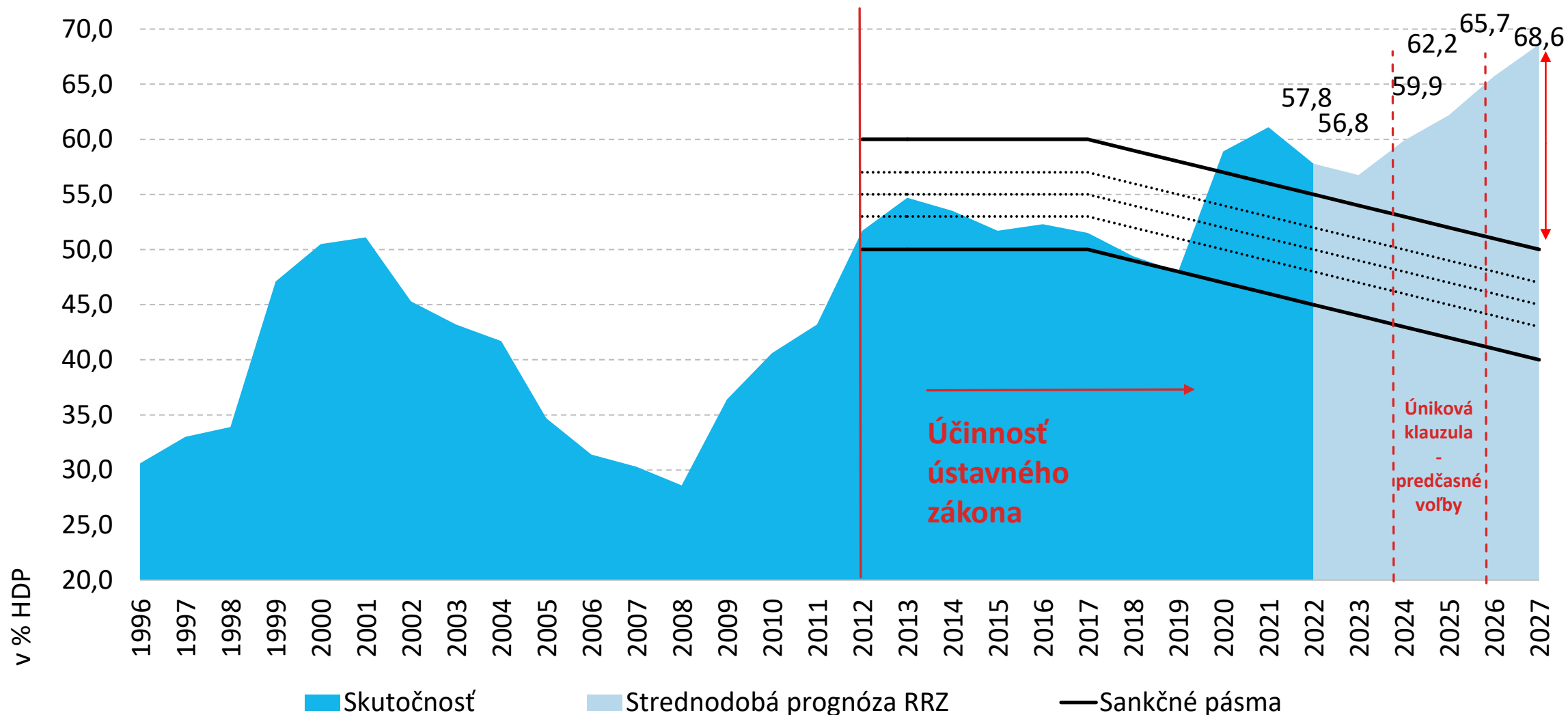
Vývoj salda VS v rokoch 2023 a 2024 podľa rozpočtu (v % HDP)

Vývoj salda VS v rokoch 2023 a 2024 podľa inštitúcií (v % HDP)

Verejný dlh vysoko nad sankčnými pásmami dlhovej brzdy

Rozpočet odsúva trvalú konsolidáciu za rok 2024

- **Odsúvanie trvalej konsolidácie do ďalšieho obdobia nie je opodstatnené**
 - vysoko nepriaznivý stav verejných financií
 - končiace sa krízové obdobie = očakávané lepšie ekonomické prostredie v roku 2024 (rast HDP, rast reálnych miezd, dostupnosť prostriedkov z Plánu obnovy, atď.).
- **Plnenie výdavkových limitov by malo byť minimálne tempo ozdravovania VF**
 - rozpočtové ciele deficitu by dosiahli **5,2 % HDP** v roku 2024,
 - **4,5 % HDP** v roku 2025 a
 - **3,9 % HDP** v roku 2026.
 - Aktuálne rozpočtové ciele sú vyššie o 0,8 %; 0,5 % a len o 0,1 % HDP v rokoch 2024-2026.
- **Do roku 2026 by mala byť hlavným cieľom stabilizácia dlhu**
 - prostredníctvom **zníženia deficitu k 3 % HDP**
 - zníženie vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti bezpečne do pásma **stredného rizika**

Priestor na budúce ozdravenie verejných financií cez príjmy sa zúžil

- Napriek nárastu daňovo-odvodového zaťaženia sa nedosiahlo zlepšenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií.
 - to zužuje priestor pre potrebnú konsolidáciu na strane príjmov do budúcnosti
- Všetky príjmové a výdavkové opatrenia majú byť dôsledne zvažované v súlade s princípmi transparentnosti a efektívnosti a dostatočne odôvodňované v riadnom legislatívnom procese.
- Požiadavka je v súlade so snahou podporiť dlhodobú konkurencieschopnosť SR a požiadavku ekonomickej a sociálnej spravodlivosti a solidarity medzi súčasnými a budúcimi generáciami (Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti).

© Rada pre rozpočtovú zodpovednosť

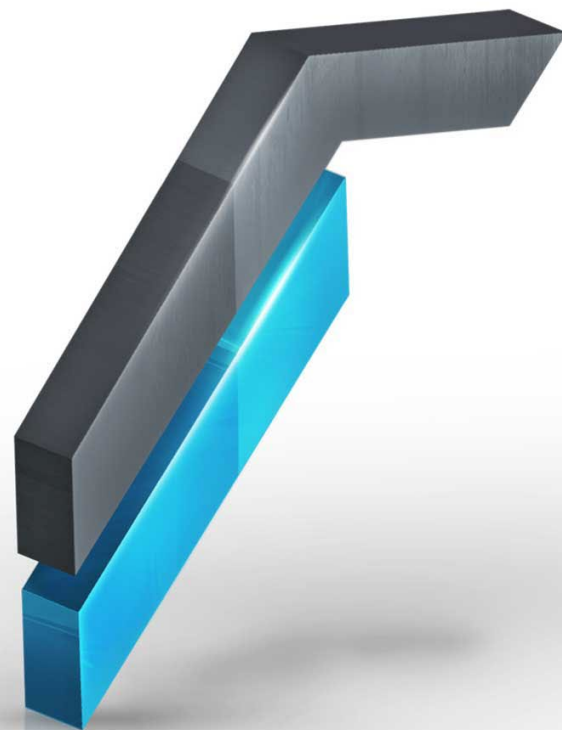
TWIN CITY B

Mlynské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

www.rrz.sk

Ďakujem za pozornosť!

Trvalé opatrenia zhoršujú deficit kumulatívne o 0,3 % HDP (konsolidačné úsilie)

Opatrenia zahrnuté v odhade RRZ (v % HDP, vplyvy voči NPC)

	2023	2024	2025	2026	2027
1. Celkový vplyv (2+3+4+5)	-0,4	-0,6	0,3	0,3	0,4
2. Trvalé vplyvy na štrukturálne saldo	-0,4	-0,5	-0,4	-0,3	-0,3
Daňové príjmy	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3
Nové ministerstvo	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
13. dôchodky	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Zdravotníctvo	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Úspory samospráv	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2
Ostatné výdavky (najmä rezerva)	0,0	-0,4	-0,3	-0,2	-0,1
3. Dočasné vplyvy na štrukturálne saldo	0,0	0,7	0,7	0,7	0,7
Zníženie sadzby do II. piliera na 4 %	0,0	0,3	0,3	0,3	0,4
Zvýšenie zdravotných odvodov o 1 p.b.	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2
Rozšírenie osobitného odvodu o banky – dočasná časť	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1
4. Jednorazové opatrenia	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0
5. Zmena úrokových nákladov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Memorandové položky:

<i>Lex konsolidácia</i>	-0,3	0,7	0,5	0,4	0,4
<i>Energokompensácie 2024</i>	0,0	-1,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ostatné opatrenia</i>	0,0	-0,3	-0,2	-0,1	0,0